

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

HATÁRŐR

UJVIDÉK,
1907. jun. 30, vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Imperiális Magyar Politika.

Írta: Kalmár Antal dr.

Ez a cikkünk ellenlábasa Nagy-Szerbiának. Imperiális magyar politikánkat csakis e két cikk összehasonlításával lehet kellőképpen megérteni, amelynek az a logikus fájtya, hogy kialakulván Nagy-Szerbia, a nagyhorvát törekvések dél felé a független Nagy-Szerbiába, észak felé pedig Magyarországra ütköznenek. Így a horvátok két tűz közé szorulva: a tehetetlenség erejére lennének kárhoztatva. Politikában mindig a nemzetek érdeke határoz s így mi meg is mondjuk nyíltan, hogy mi nem a szerbek két szép szeme kedvéért csinálunk a szerbekre nézve kedvező politikát, hanem tisztán a magyar érdekek kedvéért és mert ezen a ponton a horvátok ellen a magyar és szerb érdekek találkoznak.

Nagy-Horvátország.

Bosznia és Hercegovina annexiója és Nagy-Horvátország fundamentumának a lelakása: egy és ugyanaz a dolog. Tudja Pál, mit kaszál — s így nagyon jól tudta azt a zágrábi közvélemény is, hogy mit csinált tavaly, amikor Ferencz Józsefet arra kérte, hogy lépjen Bosznia és Hercegovina horvát területére, egyesítse Boszniát és Hercegovinát Horvát-Szlavon-Dalmátországgal s így a Habsburg-dinasztia uralma alatt állítsa helyre a régi horvát királyságot.

A magyar közjog ugyan ellentmond a horvát törekvéseknek, mert Bosznia és Hercegovina nem horvát terület, a mai Horvát-Szlavon- és Dalmátországek sohasem voltak a régi horvát királyságnak alkotó részei s így ezekből az országokból szuverén horvát királyságot sem régi, sem új közjogi alapon

sohasem lehet alkotni, — amde a politikában a népek törekvései sokszor nem férnek meg a közjogok szűk kereteiben. Így nem fér meg a nagy horvát politika sem abban a horvát autonómikus közjogban, amely közjogilag Európa felé sem horvát szuverént, sem horvát területet, sem horvát haatárokat, sőt befelé még horvát állampolgárságot sem ismer.

A nagyhorvát törekvés azonban a magyar közjog ellenére megvan, s minthogy a horvát délszláv királyság csak Boszniával és Hercegovinával együtt alakulhat ki: ezért követeli már ma a nagy-horvát zágrábi tanács a két okkupált tartománynak az annexióját és közvetlenül Horvátország testéhez való csatolását, mely első lépés lenne Nagy-Horvátország megcsinálásához. Ez a nagy-horvát törekvés az annexióval kapcsolatban — akár nyíltan, akár titkosan — ott ég kivétel nélkül minden horvát szívében s így a jövőnek ezzel a veszedelmével Magyarország politikájának már ma számolni kell.

A kialakulni készülő horvát délszláv királyság ugyanis Magyarországra nézve a következő négy okból veszedelmes:

1. Nagy-Horvátországnak a legelső dolga lenne magát függetleníteni és a szent István koronájához tartozó birodalmi viszonyt megszüntetni. Ez Pliverics közjogi álma.

2. Nagy-Horvátország Dalmáciával együtt ötvenhatezer négyszögkilométer területet szakítana ki Szentistván koronájából, tehát az ezeréves ősi magyar földből.

3. Fiuméra, mint a magyar nemzet birtokára, egy Nagy-Horvátország a végső veszedelmet jelentené.

Nagy-Horvátországot, még abban az esetben is, ha az továbbra is társországa (regna socia) maradna meg Magyarországnak, a bécsi udvar állandó ellensúlyozó gyanánt használná fel a magyar, különösen a perszonáluniós törekvések ellen.

Ezek a nemzeti veszedelmek közvetlenül érnék Magyarországot Bosznia és Hercegovina annexiójával. Érti is ezt a magyar közvélemény s éppen ezért még ma ellene is van az annexiónak. Amde, ha az annexiónak ellene van, akkor miért van mellette az okkupációnak?

Miért van, mikor annak idején az okkupációnak is éppen úgy ellene volt, mint ellene van ma az annexiónak. Az pedig kétségtelen, hogy a hosszantartó okkupációtól az annexióig csak egy lépés.

Mert történeti tény, hogy mikor 1818-ban a bécsi udvar Bosznia és Hercegovina okkupációjában beléfogott: akkor az udvarnak ez a politikája különösen maga az okkupáció a magyar nemzet óriási ellenzésével történhetett csak meg. Ferenc József egy udvari ünnepség alkalmával megkérdezte Zsedényi Edét, hogy mit szól az okkupációhoz? Zsedényi őszintén válaszolt s kijelentette, hogy véleménye szerint Andrassy Gyula e tekintetben téves politikát csinál. Mire a király indulatosan jegyezte meg Zsedényinek, hogy: „Az okkupáció nem Andrassy politikája, hanem az én személyes politikám, az én Házam politikája.” (Politik meines Hauses.)

Mikor azonban az okkupáció bevezetett tényt teremtett idő múltán új generáció nőtt fel: az okkupációba Magyarországon nem csak beletörődtek, sőt azt most már szükséges dolognak is tartják s legfeljebb az okkupált országok osztrák provinciásként kifogásolják.

Vitathatatlan azonban, hogy ez: nagy aberráció.

Aberráció, mert az ok az okkupáció ellenzése tekintetében 1878-ban fennállottak, mai napig sem változtak meg. Minthogy pedig a keleti kérdés megoldásának s a Balkán rendezésének a törvénye mai nap is ugyanaz, ami 1878-ban volt: ennél fogva, ami káros dolog volt Magyarországra nézve 1878-ban, az mai nap, a keleti kérdés meg nem változott körülményeinél fogva, szintén nem lehet helyes.

Ez megdönthetetlen logika. Nem tekintve azt az európai balkáni törvényt, hogy a Balkán-országok csak a Balkán népeit lehetnek: egy futó pillantást kell vetnünk arra a közjogi helyzetre, amelybe az okkupált vagy annektált tartományok Magyarországgal szembe kerülhetnek. Itt két eset lehetséges:

a) vagy megmarad az okkupáció,

b) vagy bekövetkezik az annexió.

Ha az okkupáció megmarad úgy, amint

Szegény emberek szerelme.

— A Határőr eredeti tárcája. —

I.

Karcsu, okos arcú, nagyszemű leány volt. Valamelyik színképezdébe járt ő is, de ez sem a modorán, sem az arcán nem látszott meg. És a ruháján sem! Egyszerűen minden feltűnés nélkül öltözködött; az olesó szövetekből maga varrta meg a ruháit, minden cicoma nélkül, de izléseesen. Oriási tollbokrétás vörös kalapokat nem hordott, sem a mellére nem tűzött ki egész virágos kertet. És sáros időben a ruháját nem emelte úgy, hogy a barisnyakötője is kilássék. Szóval szolid és tisztességes leány volt, akit még a sziniiskolának bünyös miaznákkal teli levegője sem tudott elrontani.

Annyira ártatlan volt, hogy még abban sem talált semmit, hogy éjszakánként idején a színházból egyedül menjen haza, valahova a Tavaszmező utca végére.

Az édes anyja nem kísérhette el és ő akaratlanul is, hogy azért el akar menni.

— A Lilit tanulom én is, meg kell nézmem Küryt ebben a szerepben!

— Megnézheted máskor.

— Mamuskám engedj el! Hidd el, bátran elereszthetsz.

— A férfiak tolaokodók, szemtelenek, miattuk nem lehet éjjel egyedül járni egy nőnek.

— Dehogyan nem! Ha megszólítanak, felelek én nekik, de úgy, hogy nem köszönik meg! Csak bízd reám a dolgot anyáskám, elbánok én velük.

S aztán az történt, hogy Ilonka kisasszony bizony nem tudott velük elbánni és nagyon kellemetlen helyzetbe került.

Zimankós, hideg téli este volt, mikor kijött a színházból. Alig ért az utcára, egy fiatal ember csatlakozott hozzá. És sehogysem akart mellőle tágitani. Sőt annyira ment, hogy már ölelgetni is kezdte a szegény leányt, amint a körülről befordultak egy sötétebb utcába.

A leány segítségért kiabált, de a néptelen utcában, a szél sivitása közben bizony nem hallotta a kiáltásait senki.

A férfit arculütötte, de az csak annál szemtelenebb lett:

— Pofonért csók jár!

S ajkai már a kimerült leány arcára tapadtak, mikor egyszerre csak a kapu alól kiugrik valaki és a férfit hátulról megragadva, betaszítja az ut szélén garmadában álló hóba s azután odafordulva a leányhoz, bemutatja magát:

— Sándor Géza vagyok, hírlapíró, engedje, hogy hazakisérhessem, mert különben ez az ur még tovább is tolaokodnék.

A ficsur akkorára már kitápáskodott a hóból és neki akart menni Sándornak, de jól megnézve a hatalmas erős, tagbaszakadt legényt, nem mert vele mégsem kikezdeni.

— Majd holnap számolunk — vetette oda és a kabátjában mintha névjegy után keresgéltna. — Csak adja ide, legalább megírom a lapban a dolgot, a nevével együtt, aztán szívesen a rendelkezésére állok, sok gyönyörűséggel fogom önt megfaragni.

Az erélyes szavakra azonban a névjegy csak nem akart előkerülni, és az urfi csendesesen elődalgott.

„Waltham“

A LEGMEGBIZHATÓBB
Z S E B Ó R A
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁT-
SZERÉSZ, VÉSŐK. Leg-
nagyobb raktár arany

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerészeti, cikkekben legdusabb
obinál ezüst raktár.

van: ebben az esetben az a dualisztikus alkotmányával bíró magyar-osztrák monarchia valahogy csak kidőlöz, amit kidőlözött eddig. Amde mi történjék Bosznia és Hercegovinával abban az esetben, ha az események a tiszta perszonál-unióhoz vezetnék Magyarországot s a monarchia másik állama — a történelem logikája alapján — a konföderált országok szövetségévé alakulnák át? Kéi lesz az: Magyarországi, vagy Ausztriái? Mert kétségtelen, hogy azt a kvótá arányában felosztani nem lehetne, a perszonál-uniós Magyarország pedig nem tarthatná továbbra is Ausztriával megszállva Boszniát és Hercegovinát. Így az okkupált tartományoknak ez a megoldhatatlan közjogi helyzete örök akadály a perszonál-unió létrejöttének, mert a királyt ezt mint egy megoldhatatlan X-et állíthatja a perszonál-unióra törekvő Magyarország elé.

Ha pedig bekövetkezik az annexió: ebben az esetben legott már a dualisztikus monarchiában áll elő a kérdés, hogy az anektált tartományok hova csatoltassanak?

Ha Ausztriához csatoltatnának: ebben az esetben örök veszedelem gyanánt az osztrák gyűrü még az Adria felől is körülögná Magyarországot, Ha pedig Magyarországi lenne: ebben az esetben az csak Nagy-Horvátországnak szolgálna alapozásul, legkivált akkor, ha Magyarországon a tiszta perszonál-unió következnék be. Magyarország társországa 42 ezer négyszögkilométer helyett 106 ezer négyszögkilométer lenne s a magyar országgyűlésre 40 horvát képviselő helyett 110 horvát képviselő jönne fel s a nyolc horvát vármegye helyett (amelyek közül három az ország magyar husából kihasított vármegye) egy nagyterjedelmű ország állana Magyarországgal szemben. A horvát társország nagyobb lenne, mint Bulgária és Rumélia együttvéve és kétszernél jóval nagyobb lenne, mint Szerbia.

Senkisé állíthatja, hogy az ennek folytán előálló horvát centrifugális erővel Magyarországnak nem kellene nagyon is számolni, s hogy nem volna megadva a legerősebb alap arra nézve, hogy Magyarország társországból Nagy-Horvátország alakuljék ki. Hogy pedig ennek mik a veszélyei: azt már fentebb elszámoltuk.

A magyar nemzet politikájának tehát a végsőig ellenezni kell Bosznia és Hercegovina annexióját, — de egyúttal arra is kell törekedni, hogy hagyjunk fel az okkupációs politikával és Bosznia-Hercegovinát adjuk vissza önmaguknak. Legyenek független, önálló országokká, hogy így ne válhassanak soha

alkotórészeivé Magyarország legnagyobb veszedelmének: egy Nagy-Horvátországnak.

A kivándorlók keservei. Amerika sem Kánaán.

Newyorki levél.

Kevés embernek van alkalmja egész Észak-Amerikát, az összes magyarlakt területet megismerni. S ezért kerül annyi téves ismeretesség nyilvánosságra kivándorolt véreinkről. A legtöbb kivándorló megérkezte után Newyorkban s annak környékén telepszik le s csak egy csekély része keres a távolabbi államokban foglalkozást. Itt aztán rendszerint meg is marad s csak nagy ritkán változtatja helyét egyszer-kétszer. Különösen az intelligensebb elemek cselekesznek így s vajmi kevésnek van alkalmja az egész egyesült államoknak munka és megélhetési viszonyairól hü képet nyújtani.

Az én foglalkozásom — magyar lap terjesztésével lévén megbizva — megkivánta, hogy az Egyesült-Államok ugyszólván összes magyarlakt vidékeit többszörösen beutaztam. Itt ugyanis ritkán fizet önmagától valaki elő a lapra, hanem lakóhelyeiken személyesen kell felkeresni honfitársainkat s reábeszélni őket a lap megrendelésére.

Volt tehát bőséges alkalmam a kivándorlottak megélhetési s kereseti viszonyait, azok erkölcsi s társadalmi életét megismerni. Bizony bizony mondhatom, elszomorító fájdalom az, mely ennek gondolatánál szívemet elfogja. Csekély munkabér, testet-leket ölü emberföltötti munka s mélyes erkölcsi zülöttség jeleit kell minden elfogulatlan embernek konstátálnia.

Eppen a mult hetekben történt, hogy Bassó Béla magyar református lelkész egy angol lapban így ír magyar véreink itteni életéről: „Egy 10—15 szobás házban 50—60 ember lakik 2—3 családnál. A burdosok (kosztosok) nem bérelhetnek szobákat, hanem csak helyeket az ágyakon éjjelre vagy nappalra.

Ugyanezt a helyet más foglalja el, mihelyt a legutóbbi birtokos elhagyja. Az emberek felváltva dolgoznak, nappal vagy éjjel, az egyik felkel reggel s megy munkába, — a másik éjjeli munkából jövén, úgyanabba az ágyba fekszik, ugyanazon az ágyruhák közé. A szobákat télen nem szellőztethetik, mert különben a téli hideg kihütné a lakást. Az emberek

állandóan megszállva tartják a szobákat. Ha valaki nem dolgozik, nincs helye sem a szobájában, sem az ágyán, mert ott másvalaki alszik. Szórakozási hely a kocsmá Minden burdos-gazda egyúttal kocsmáros is.

Munkából, ivásból vagy alvásból áll ennek a népnek élete. Ivás ez verekedés a fővirtus. Fiatal emberek mindig revolverekkel járnak, szombat s vsárnap este az utcák lövések zajától hangzanak. Folyton veszekednek s verekedéseik közben furkóbotokat, késeket s revolvereket használnak. A vasárnap megtartása ismeretlen. Ünnepekről szó sincs. Az egyedüli különbség, hogy vasárnap kétszerannyi wishkeyt (pálinka) isznak, mint máskor. Sok szülő még gyermekeinek is wishkeyt ad s örül, ha részegen látja s mulet azon, ha ily állapotban táncolnak s énekelnek.

Igy ír egy református magyar pap az ő hiveiről s általában a magyarokról. Sötét kép, de nincs igazság nélkül Bassó egyedüli hibája, hogy ezeket angol lapban írta meg s így még jobban növeli az angolokban a magyar bevándorlás elleni gyűlöletet.

A burdos házak erkölcs s nemzedékpusztító hatásáról én is kénytelen vagyok bizonyosságot tenni. Az összes bányatelepeken, ahol pedig a magyarság háromnegyed része keresi kenyerét, mind ily házakban élnek a magyarok. Számtalan helyen láttam, hogy egy-egy szobában fából összetakolt függő ágyakban 10—15 ember is lakik egy csomóban. Az ott uralkodó erkölcsi állapotokról fogalmat alkothatunk, ha tudjuk, hogy a burdos gazdának s feleségének 15—20 fiatalember lakója van. Egy telepen 50—100 burdos-gazdánál 1000—1500 burdos lakik. Más nő az egész telepen alig van, mint a burdos gazdák feleségei, esetleg leányai.

A bányatelepeken éjjel-nappal felváltva dolgoznak a munkások. Egy-egy turnusban 9—10 órát, de 12 órát is dolgoznak a föld mélyében, ezeryi vas-, vagy szénporban s mindezért keres egy munkás napi 1 dollár 25 centtől 1 dollár 75 centig. A szerencsétlenség ily helyeken mindennapi. A falusi munkás nem szokta meg a gépekkel való munkát s így legtöbbször önmaga hibás, ha kezét, vagy lábát veszti. Kárpótlásról szó sem lehet, még csak betegpénzről sem. Minden burdosházban, bármely időben lehet találhatni sebesülteket s betegeteket. Egy-egy új elvesztése számba sem megy! Beszéltem emberekkel, kik 40—50 éveseknek látszottak s midőn megkérdeztem korát, kiderült, hogy 25—26 évesek; de már 4—5 éve Amerikában vannak!

A leány hálálkodva kapaszkodott kisérijé karjába és az izgatottságtól elfogódva, alig birta szivességét megis köszönni.

— Köszönöm uram, köszönöm! Mivel hálálhatom meg szivességét?

— Elég jutalom, hogy hazakisérhetem! Bizony isten, ma reggel meg nem gondoltam volna arra, hogy estére oly kedves kis kalandom lesz.

— De hátha baja lesz miattam?

— Azzal az urfival? — kacagott fel a fiatal ember — legyen nyugodt, az kerülni fog engem, ha meg tudja a nevemet. Eléggyé ismeretes vagyok arról az oldalról, hogy nem jó velem párbajozni. Nem mintha valami híres vivő volnék, de nem félek sohasem. Az életemmel nem sokat törődöm, elszánt, bátor vagyok és azt hiszem, ennek köszönhetem, hogy még seose kaptam ki. Nem adok az életre egy fityinget sem, én nem ragaszkodom hozzá, hát ő ragaszkodik hozzám.

Könnyedén, természetesen beszélt a fiatal ember és a leány, mikor egyik lámpa alá értek, gyönyörködve látta, hogy milyen csinos legény a kisérijé.

Az arca egészséges, piros volt a legénynek és a szeme, míg beszélt, jókedvű vidámsággal, barátságosan ragyogott a leányra. Kis szöke bajusza szép érzésű piros száját árnyált és beszéd közben ajkai közül egészséges fehér fogor vilant elő.

Az egész legény csupa fiatalság, csupa erő és csupa kedély volt. Igazi fesztelen, vig bohéme legény, tele jókedvvel, poézissal, könnyelműséggel, de amellet életfilozófiával is.

— Nem adok semmire semmit és nem veszek komolyan semmit! Az élet komédia, bolond aki komolyan veszi! Egy darabig játszik velünk a sors, azután lesöpör a földre. Ostobaság minden. Igaz, hol laknak?

A Tavaszmező utcában.

— Mindjárt ott leszünk! Pedig kár! Szivesen mentem volna még tovább Önnel. Nem bók akar ez lenni! Csakugyan úgy érzem.

— Én is mentem volna! — mondta halkán a leány. A fiu felkacagott:

— Istenemre, mi összeillenénk! Hanem aztán komolyan hozzátette:

— Bocsásson meg! Eljárt a szám! De lássa, én már ilyen vagyok! Ami a szivemen, az a számon. Ugy beszéllek, ahogy érzek. Pedig ez nagy vakmerőség egy ilyen magamfajta koldustól, aki a mások pénzéből eszi a kenyerét.

— Itthon vagyunk — szólalt meg a leány egy kis földszintes ház előtt.

— Jó éjszakát! Ha nem kellemetlen magának, néha találkozhatnánk! Csak így elbeszélgetni. Esetleg elkisérem valahová, vagy hazakisérem.

— Először is jöjjön be!

— Most? tizenegyor éjszaka?

— Mindegy. A mama még nem alszik.

— Én bemegyek. Ha a mama kidob, ki leszek dobva.

Bementek. A mama nagyot nézett, mikor a leányát egy ismeretlen fiatal emberrel látta bejönni. Hanem Ilonka hamarosan megértette vele a helyzetet.

— Sándor ur egy tolakodótól mentett meg! Mamám, ha láttad volna, hogy lökte a hóba!

— Szót sem érdemel! — vágott közbe Sándor — minden tisztességes ember azt cselekedte volna az én helyemben.

A mama elragadtatással köszönte meg a fiatalembernek azt, amit a leányért tett.

— És most velünk téazik. Ilonka gyujtsd meg a gyorsfőzöt.

A fiatal ember még csak nem is szabadko-

zott. Söt a regényes kis palotában, az öreg néni és a fiatal leány között, előtte a párolgó csészével oly jól találta magát, hogy még tizenkét óra felé is alig akaródzott neki elmenni a szerkesztőségbe:

— Ha nem kellene menni, bizony maradnék még!

— Jöjjön el holnap, vagy holnapután, amikor ráér!

— Jó, eljövök!

Ilonka kikísérte a kapuig:

— De eljöjjön ám!

— Eljövök! Olyan jól éreztem itt magam!

Maga mintha a hugom lett volna s a mamája az én édes jó anyám! Még hasonlít is hozzá! Minden hasonlít! Még a szegénységünk is egyforma. O is olyan szobában lakott, mig élt. Együtt laktunk. Az jó világ volt. Akkor még volt valakim, most már senkim sincs! Jó éjt!

Gyorsan távozott. Kezdte észrevenni, hogy elérzékenyül, és érzékenységét úgy restelte ez a nagy fiu, mintha ez valami nagy büne lenne.

De miért is érzékenykedett el? Mig beért a szerkesztőségbe, mindig azon gondolkodott. Söt még ott bent is. És arra az eredményre jutott, hogy az a kis lány volt reá nagyobb hatással, mint kellett volna.

Igen, az volt. Még most is egyre rágondol! Es a könyomatos ujságok hirei közül rámosolyog az ő szép kék szeme és mig a hireket írja, és nyirja, úgy érzi, mintha a háta mögött állna a leányka és siettetné:

— Siess, siess és eredj haza és álmodj rólam!

S csakugyan álmodott is róla! Talán éppen abban az órában, amikor Ilonkára rászólt az anyja, hogy ne hánykolódjék már az ágyában, hanem aludjék. Ha mert volna! De amint be-

A legtöbb szidja, átkozza Amerikát, siratja otthon hagyott kedves faluját, — de a hazameneteltől visszatartja az álszemérem. Pénze nincs. Pénz nélkül pedig nem akar hazamenni. mert kijöve telek az azt fogadta otthoni ismerőseinek, hogy csak mint gazdag ember, sok pénzzel fog hazatérni.

Hanem azért, ha levelet ír haza, dicséri Amerikát; megírja, mily sok pénzt keres ő — koronákban! Ismét álszeméremből, hogy ne tudják otthon, milyen nyomorult, megrokkant ember lett belőle Amerikában.

A magyar munkások legnagyobb része alig keres 6—7 dollárt hetenkint. Megélhetésre pedig 4—5 dollár feltétlenül szükséges hetenkint. Látszólagos jómódja az ily munkásnak csak addig tart, míg a hazuról hozott ruha le nem szakad róla. Amint ez bekövetkezik, vagy éppen egy időre munka nélkül marad, beáll a nyomorúság. Ha még betegség is meglátogatja, kénytelen honfitársai alamizsnájára szorulni. Nem ritka eset, hogy egyletbe nem tartozó honfitársainkat közadakozásból kell eltemettetni, mert az elhunytak egy cent sem volt birtokában.

Vagyonszerzésről szó sem lehet. Örülnie kell, ha önsanyargatás, emberfeletti munka és a legtakarékosabb életmód mellett sikerül otthonhagyott családjának néha pár dollárt hazaküldenie. A legtöbb őszintén beismeri, hogy ha ő otthon csak fele annyit dolgozott s oly takarékosan élt volna, mint itt, — embersegesebb életmódot biztosíthatott volna magának.

Hogy ily körülmények között nem nagyobb a visszavándorlás, annak nagyon egyszerű és természetes oka van.

Aki ugyanis tulateszi magát álszemérmén és szívesen menne haza, annak nincs meg a visszautazáshoz szükséges 40—50 dollár költsége.

A konzulatus 10 dolláros kedvezményes jegyeivel évenként csak 500 embert lehet visszaszállítani. Ily jegyet is csak a munkaképtelen, beteg ember kaphat!

A „salus reipublicae suprema lex esto” elvének fogva, de meg a kivándorlani akarók érdekében is akkor cselekedniék a magyar kormány helyesen, ha a kivándorlást e hamis eldöradoba, még preventiv eszközökkel is, honfitársaink részére megnehezítené.

A bácskai bukott kiházási-egyletek.

Irta: **Belohorszky Károly**, az ujvidéki kiházási kölcsönös segélyegylet, mint szöveget elnöke.

A mint a lapokból tudjuk, ezek miatt interpellált az országgyűlésen Lányi országgyűlési képviselő s felhívta a minisztert arra, hogy ezen szélhámoságnak elejét vegye.

Ha a bukások okai után tapogatózunk s vizsgálódunk, arra a tapasztalatokra jövünk, hogy az a bukás tulajdonképpen nem is annyira szélhámoság s csalás, mint inkább az egylet belviszonyainak következménye. Az egylet kebelében a belviszályt rendszeren az ottani alkalmazottak támasztják. Ha ezen viszályok tovább tartanak, az elnökség rendszeren elkedvetlenedve leköszön s az egylet vezetése, mely nem ismeri ki magát, új kezekbe kerül, sőtétben tapogatózódik s ez alatt az idő rohamosan előrehalad. Itt különösen érvényesül azon közmondás, hogy „az idő pénz”. Ha az idő nem lesz kellően kihasználva, hiányzik a pénz. A kifizetéseket nem folyósíthatják. Hozzá járul az is, hogy a pénzügyigazgatóság alaposan megadóztatja az egyleteket, melyek nem tudnak a teherrel megküzdenni s vége az egész intézménynek. A sok bácskai kiházási egylet közül egyedül az ujvidéki az, mely már 5-ik éve dacol ezen terhes, utjába gördülő akadályokkal. Más országokban, ha ilyen intézmény létesülében van, akkor a kormány és a társadalom, ha nem is anyagilag, de legalább erkölcsileg s szellemileg felkarolja. A vezetőség tagjainak nincs más iparkodása, csak hogy egyetértően, összetartva s vállvetve munkálkodjanak. Mi történik mi nálunk? — Mindjárt kezdetben minden személyes, politikai s más csekélyértékű indokok által hajtván, nem nyíltan, hanem titokban leshelyből megkezdik a halálatlan aknamunkájukat, a helyett, hogy az egylet segítségére volnának azt támogatni. Ehhez hozzájárul az is, hogy az egylet belügyeinél lévők közül is kiválik olyan, a ki elvakultságában személyi téves nézet s felfogás által vezérelve saját fészket csak azért igyekszik bepiszkitani, hogy a világ előtt föl-tünjék, habár semmiféle kézzel s józan észszel fogható oka nincs rá.

Ha az ujvidéki kiházási egyletnek vezetősége szintén elveszítette volna már kedvét, mint a hogy az a többi egyletnél történt, akkor leköszönésével ő is végpusztulásba sodorta volna már az egyletet. Tisztán érthetőleg,

hogy ezen pizskolódók ragadták volna meg a kormányt, hogy az egyletet ők vezessék tovább. De ezek ellen idővel ismét más párt alakult volna, mint a hogy ez legtöbb helyen meg is történt s újabb támadásokat inrétett volna ezen elem a vezetők ellen, a kik szintén megunták volna ezen csunya dolgot; leköszönésük által ismét egész új igazgatóságnak engedték volna át a vezetést.

Csak hogy az ujvidéki kiházási kölcsönös segélyegylet igazgatósága, hogy az egylet létét megszilárdítsa és saját becsületét ideje a korán megvédje, az ilyen békétlen természetűeket kifelejtette a kebeléből. Inkább küzd ellenséggel szemben kint, mint albaráttal bent. És helyesen, sőt másképpen nem is szabad cselekednie. Ha nem tart semmi vizsgálatról, helytelen dolog felfedezéséről, ha számlái, könyvei rendszeres vezetéséről meg van győződve; akkor bátran léphet fel tiszta homlokkal a nyilvánosság elé. Meg is teszi ezt és pedig azon meggyőződésből, hogy a kezdet nehézségeit legyőzve a tapasztalatokon okulva, az alapszabály szakaszai hiányát pótolva az egyletet a tulajdonképeni rendszer kerékvágásba hozza, a honnan azt többé semmi meggondolatlanosság vagy rosszakarat kiközkenteni nem lesz képes.

A bácskai bukott kiházási egyleteknél még azt a körülményt is látjuk kidomborodni, hogy az igazgatóságok tagjai semmiféle biztos alaplól nem indultak ki. Sem a házassági esetek statisztikájával nem foglalkoztak, sem az ebből következő díjak nagyságát nem vették tekintetbe s a mi fő, a további kutatásokkal, más egyletek szövetkezetek, intézetek s társulatok évi mérlegeivel s kimutatásaival semmiféle összehasonlítást nem tette, sőtétben tapogatóztak. Hiányzott náluk a szorgalom, a kitartás, a türelem, mely az ilyenféle intézmény létesítésénél fő faktora kell, hogy legyen az intézőknek.

Munka és szorgalom iránti szeretet vezette s vezetni fogja az ujvidéki kiházási segélyegylet kormányzó férfait továbbra is, addig, míg az Isten segedelmével ezen intézetet a tökéletesség végső fokára nem viszik. Ilyen vezetés mellett bátran, tiszta lelkiismerettel s emelt fővel fognak nézni mindenki s mindenféle vizsgálat szemébe; sőt üdvözölt lesz nekik azon pillanat, a melyben a hatóság az egylet belügyeibe mélyebb betekintést eszközöl, mert tudják, hogy csakis dicséretet fognak aratni, másképp nem is lehet; mert az egylet forgalmához viszonyítva háromszor annyi munkaerőt igényelne s mégis a csekély-

hunyta a szemét, rögtön maga előtt látta a szép, szőke fiút, aki föléje hajolt és meg akarta csókolni. S ő úgy félt tőle. Arcoeskája lángolt és a haja csupa víz volt az izzadságtól. Végre is az álom győzött. S mintha ajakára csókot lopott volna a fiatal legény, úgy érezte és kimerülve elalélva, elaludott.

II.

S másnap mindakettőn úgy örültek, hogy nem találkoztak. A férfi azt mondta magában: — Ime, csak muló fellobbanás volt! Nem mentem el hozzájuk! Megálltam!

A leány pedig azt:

— Hál istennek nem jött el! Jobb is! Még megszerettem volna!

Csak a mama sajnálta:

— Olyan jó, olyan kedves fiú! Es hozzá újságíró! Nagy hasznodra lehetne! Kár, hogy el nem jött.

Hanem a mamának nem sokáig kellett sajnálkoznia. Két vagy három nap múlva, alkonyatájában egyszer csak berukkolt Sándor Géza ur: — Szerettem volna el nem jönni! De nem tudtam magamnak parancsolni. Látni akartam Ilonka kisasszonyt.

— Nagyon szép magától, felelte a lány mosolyogva.

— Sose mosolyogjon kérem! Ez szomorú dolog! Mert nagy ostobaság lenne, ha beleszeretnék magába.

— Ne féljen tőle, nem megy az olyan gyorsan.
— De nem ám, vágott közbe a mama — lehetnek maguk jó barátok is.

— Jó, hát legyünk jó pajtások! — kiálltott fel vidáman Sándor Géza és a leány mellé ülve, kezébe fogta a kezét. Így ni! Minden bajunk közös lesz és minden örömünk, hívek és őszinték leszünk egymáshoz és szerelemről sohse beszélünk! Áll a barátság!

Es e naptól kezdve Sándor Géza mindennapos lett Ilonkának. Mintha csak a családhoz tartozott volna, úgy nézték őt. Es a nyílt kedélyű, őszinte legény őszintesége a mama részéről is őszinteséggel provokált. De előbb megpironogatta Géza urfit:

— Kár volt a hivatalot otthagyni! Biztosabb az és nyugalmasabb, mint az iráskodás! Ebből nem lehet megélni, csak ha kitűnő író az ember. Látja maga nem tud megélni, éjjeli szerkesztőségi munkával kell megkeresni a kenyerét.

— Ez igaz, de azért nem panaszkodom, Csak irjam meg a darabomat és csak adják elő! majd, megtudok én aztán élni a tollam után is! Adja isten! Remelem Ilonkának is lesz benne szerepe.

— Hogyne lenne!

— Istenem! — sóhajtott fel a mama — ha akkorára lenne már szerződése.

— Lesz, ne busuljon néni, lesz! Ilonkának van tehetsége is, szíve is. Okvetlen szerencsés

jövő vár reá! Nagyon boldog lesz még néni a leányával.

— Csak lennék is, rám férne! Sok nyomorúságon mentük mi keresztül. Az uram, mikor meghalt, úgy maradtunk, mint az ujjam. Az ügyvédi irodája jól ment ugyan, jól is éltünk mellette, de félre nem tettünk semmit! Isten csodája, hogy meg tudunk élni! Alig van jövedelmem, négy-öt száz forint, azután a kis birtokocskát után, amim mégis maradt! Es mennyibe kerül Ilonka! Csak tekintene végre reám is a jó Isten.

Ilonka akkor nem volt odahaza, mikor a mamája ezt beszélte. Csak este jött haza. A mamája még akkor is panaszkodott, de hirtelen abba hagyta, mikor belépett a leánya:

— Ugye Géza, a mama megint panaszokkal mulattatta? Csakugyan, mintha koldulni akarna, vetette oda élesen a lány.

— Tőlem? — kacagott fel a fiatal ember. Ugyan ne bolondozzék Ilonka! Hiszen én még maguknál is nagyobb koldus vagyok. Mert én maholnap még a reménységemet is elveszitem ebben a nyomorúságos küzdelemben. Legfeljebb majd én koldulhatok magától, ha majd nagy művész nő lesz.

— Vajjon mit?

— Azt a kegyet, hogy akkor is ismerjen meg és jó barátjának tartson.

— Mindig édes Géza, higgye el, hogy mindig annak fogom tartani! És valóban úgy látszott,

COLOSSEUM PROJEKTOGRAPH

VILLAMOS SZINHÁZ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

EURÓPA LEGNAGYOBB VÁLLALATA 2000 kényelmes ülőhely. 3000 láng. Pazarfényű kivilágítás. Naponta két nagy előadás. — Első 7 órákor, második 8¹/₂ órákor. Minden másodnapon szenzációs új műsor. Saját két 100 lóerejű gőzgép. A sétatér átellenében. Bővebbet a falragaszok.

számu személyzet dacára oly példásan s türelemmel viszik a vezetést.

Ha visszatétekintünk hazánkban a szabadságharc után következő évekre, azt találjuk, hogy a nemzet szárnyai minden oldalról úgy a közéletben, mint a politikai téren, az ország jövedelmi forrásoknál, mint miveltség minden osztályánál teljesen le voltak nyírálva. Sok kitűnő magyar vezérnek kellett feltámadni, hogy a nemzetet álmából felriassza, szeméit kinyissa, új életre, új tetterre ébressze. Így a biztosítás terén is. Első és jó hosszú ideig egyedüli uttörő volt boldogult Lévay Henrik, ki az Első magyar általános biztosító társaságot alapította. A külföldi társaságok, u. m. Anker, Bécsi, Duna, Generali, Gresham, Adriai, Phönix stb. már akkor, több év óta szedték díjjaikat s nagyobították részvényeik értékét. Nagy nehézségekkel küzdött eleinte ezen első magyar társaság, mely most már teljes erejében tündöklök, mert csak a 70-es években kezdett nagyobb mértékben tekintélye emelkedni. S kinek köszönheti ezen aránylag elég gyors fejlődését; senki másnak, mint Lévaynak, a ki kitartással, szorgalommal és türelemmel maga köré gyűjtötte s munkájukban bátorította e biztosítási intézmény pártolói, alapítói. Csak ez után jóval később keletkeztek a többi belföldi biztosító társaságok, melyeknek némelyike egészen letűnt a láthatárról, mások meg beleolvadtak a már akkor erősödő Első magyar általános biztosító társaságba.

Nem szándékom itt előre azt állítani, hogy az ujvidéki I. kiházalási egyesület igazgatóságának sikerülne nagyobb dimenziókban az egyesület erejét kifejleszteni, mert ahhoz egy egész emberöltőn végzett szorgalmas s kitartó munka szükséges; mind a mellett az akarat, az iparkodás arra céloz, hogy a bácskai bukott s helyi temetkezési egyesület tagjait magunk köré gyűjtsük a szenvedett károkért kárpótlandó. Csak ő tőlük függ, hogy akarnak e hozzánk csatlakozni, vagy nem; mert mi már a megkezdett munkán addig folytatunk, addig javítunk s addig törjük a rosszakaratú gyanúsításokat, míg a jó Isten nekünk erőt s életet ad, hogy azt minél tökéletesebbé tehessek. Fáradságos munkánk már eddig is erkölcsileg sokszorosán meg van jutalmazva p. u. milyen mély benyomást tett reánk sok esetben az irodánkba jött fiatal házassulandó pár, mely könnyek közt köszönte meg fáradozásunkat, mely nélkülök most vagy üres lakásba volnának kénytelenek elhelyezkedni, vagy szüleik szegénységük folytán kényszerítve volnának adósságokba merülni, melyekből talán egész életük-

ben sem volnának képesek kivánszorogni. Ezen esetek nekünk a munkákban bátorításul szolgálnak, hogy annál nagyobb türelemmel, kitartással s szorgalommal dolgozzunk s felebarátainkon segítsünk. — Hogy az anyagi jutalom mikor lép fel hathatósan a munkában elvesztett testi s lelki erők felújítására s ápolására; azt nem tudjuk, de a jövőbe való remény el nem fog hagyni minket. Hiába való, s csak a nem emberies érzésből kifolyó az a gyanúsítás, hogy itt az egyesület bevételeiből gazdagodunk. Tessék tényekkel nyíltan ezen állítást s gyanúsítást igazolni. Igen is van egy kis vagyonunk mindegyikünknek — s ez szurja az illető rikácsolók szemét — van hála Istennek hitelünk is; hanem ez nem pottyant le a levegőből a sült galamb módjára, ezt sok éven át szorgalmas kitartó munkánk által szereztük meg, még mielőtt az egyesület létezett volna; s ha ez uton az egyesületnél majd kerestünk is valamit; ez testünk verejtékével van kiérdemelve. Ezen fáradozás s munka, mely sokszor naponta 16 órát is vesz igénybe, más keresetforrásnál nekünk legalább ötször anyi jövedelmet biztosítana, mint a hogy itt kilátásunk van.

A kik tehát azt kívánják, hogy ezen egyesületünk az emberiség s társadalom, de önmaguk javára s hasznára minél nagyobb terjedelemben szolgáljon: azok csatlakozzanak hozzánk. Felvilágosítással szívesen szolgálunk, no de személyes meggyőződést is könnyen bírnak az érdeklődők szerezni, a kik Ujvidéken megfordulnak s az egyesületi irodát meglátogatják.

H I R E K.

Személyi hír. Balla Aladár dr. főispán holnap, hetfőn reggel gyorsvonattal hivatalos ügyben két napi tartózkodásra Budapestre utazik.

Az ujvidéki állandó hid. A *Határőr* néhány hónappal ezelőtt megírta, hogy *Pallós és tsa*, budapesti építővállalkozócég, az ujvidéki állandó közúti hidra építési előmunkálati engedélyt kért. *Kossuth Ferenc*, kereskedelmi miniszter a kért engedély megadását megtagadta, mert két országot összekapcsoló közúti hidra *magáncégnek* építési előmunkálati engedély nem adható. *Kossuth Ferenc* ezzel, — ha nem is kifejezetten, — azt az elvet vallja, hogy ilyen fontos közintézmény létesítése az állam feladata, miért is *magánvállalatnak* előmunkálati engedélyt nem ad. A városi törvényhatósági bizottság azonban igen okosan tenné, ha már másért nem, csak hogy ez a bennünket *eminenten érdeklő* fontos, közérdekű és közszükségletű ügynek napirenden való tartása érdekében, *maga a város kérné az előmunká-*

seges volt, mint a többi féltékeny szerelmes, mikor egy este Ilonkát hazakísérve a szinatanodából, szemrehányásokat tett neki:

— Miből telik a lakásra? A szép ruhákra? Kicsodája van magának? Akarom tudni.

A leány először megijedt, amiut meglátta Sándor arcán a féltékeny düh kifejezését, de a következő pillanatban már örömmel gondolt arra, hogy a férfi színt valljon, kérdezte:

Mi köze magának hozzá? Micsodám maga nekem?

— Semije sem vagyok, de szeretem!

A leány ránézett a fiatalemberre és boldog mosolygás futott végig az arcán:

— Csakhogy végre megmondta! Rég sejtettem! Aminthogy maga is sejtette, hogy én szeretem.

Sándor Géza elragadtatással csókolta meg a leány kezét és hiába kereste a szavakat, nem tudott a leánynak egyebet mondani, csak egyre ismételte:

— Édes, drága kis Ilonkám!

Hazaértek és alig tették be maguk után a lépcsőház ajtaját, a férfi átkarolta a leányt és elkezdte csókolni arcát, ajakát, szemét, haját.

A leány nem birt védekezni a csóközön ellen és talán nem is nagyon akart. Mindaketten érezték a szerelmet és az parancsolt velük. S Ilonka csak akkor bontakozott ki ijedten az ölelő csókból, mikor nyílt az ajtó s valaki jött utánuk fel a lépcsőn.

— Szeretsz?

— Nagyon!

Suttogtak egymásnak, egymásboz simulva és úgy menve fel a lépcsőn.

A lakás előszobájában, mikor Ilonka meglátta a fogason a cilindert és mellette a karneol-gombos pálcikát, felkiáltott:

lati engedélyt és ennek elnyerése érdekében mindent elkövetne.

Katonai áthelyezések. *Perzel Ernő*, honvédfőhadnagyot Ujvidékről Szabadkára, *Hermann Rezső* honvédfőhadnagyot, aki hadnagy korában huzamosabb ideig már Ujvidéken is szolgált, Zomborból Ujvidékre, végül *Illés Béla* honvédfőhadnagyot pedig Ujvidékről Zomborba helyezték át.

Parcselich Félixné temetése. *Parcselich Félix*, Ujvidék volt főispánjának özvegye szül. Nemes Majoross K. amint mult számunkban már jelentettük, Szabadkán kedden este meghalt. A holttestet péntek reggel a kilenc órai vonattal Ujvidékre szállították és a katolikus temető kápolnájában ravatalra helyezték. Temetése péntek délután 1/4 órakor volt. Nagyszámu előkelő réssztvevő közönség kísérte a nemeslelkű urnót utolsó útjára. *Parcselichné* holttestét a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Sportverseny Ujvidéken. Városunk szunynyadó sportéletébe július hó 7-én élvezetesnek és érdekesnek ígérkező sportesemény fog egy kis elevenséget belevinni. Ujvidék sportkedvelő ifjusága tavaly „*Ujvidéki Torna Egyesület*” címmel sportegyletet alakított, mely már tavaly első versenyével a közönség meleg rokonszenvét tudta kivívni. Ifjuságunk most újra versenyt rendez, mely tekintve a tagok előrehaladottabb tornaképességeit, összehasonlíthatlanul élvezetesebbnek ígérkezik. Július hó 6-án délután 6 órakor a kerékpárversenypályán 100 jardos és 1/4 angol mértföldes siktutás lesz, melyen legjobb futóink vesznek részt. Július hó 7-én d. u. 5 órakor a lövöldében magasugrás, távugrás, súlydobás, rúdugrás, szertornázás, súlyemelés lesz, míg a futtaki országuton 1000 méteres távgyaloglóverseny rendeznek. A verseny után díjak kiosztása lesz, melyet végül tánc követ. A részletes műsorról legközelebb h iradással leszünk.

Az új rendszer Bácsme gyében. Bácsme gyé ősi szabadelvűpárti megye volt. *Vajnicz István báró*, megyei főispán évek hosszú során át Bácsország koronázatlan királyja volt. A néhai szabadelvűpártra oly gyászos 1905. január 26-ika a bácsme gyei politikai helyzetet is gyökeresen megváltoztatta. A pezsgős báró „*megyeje*” kevés kivétellel *csupa függetlenségi és 48-as párti* képviselőt választott és Bácsme gyé élére a kuruc hazafiságaról és megtörhetlen függetlenségi érzelmeiről híres *Fernbach Károly* került, mint Bácsme gyé új főispánja. *Fernbach Károly* főispánnak azonban, mint az ország

— Pompás! Éppen itt van! Legalább bemutatam magát neki! Hogy fog örülni! Mert beszéltem ám már magáról és kíváncsi magára.

— Kicsoda van itt? Kinek beszélt rólam?

— Brémer Szilárd ur! Tudja az a gazdag ember, aki ugy érdeklődik a művészet iránt. A vizsgákra eljár, művészi ösztöndíjakat tűz ki, taníttat saját költségén és mindenkit figyelemmel kísér, mennyire haladt. Nagyszerű ember. Olyan kedves, olyan okos ember és milliomos létére olyan egyszerű és szerény.

— Magának is van ösztöndíja?

— Most kaptam, a mult hónapban! Nemcsak ösztöndíj — folytatta dicsekedve, de hét-nyolcszáz forint tanulási segélydíj, hogy nyugodtan tanulhassak és hogy mindenre teljék, ami kell. A mama most már olyan boldog! És a szerződés is bizonyos. Az Uj színház-hoz, ahol Brémer ur a főrendező. Mihelyt végeznek, kétezer forintos szerződést kapok és külön toilletpénzt. No most már mindent tud! Elfecsegtem, pedig még tartogatni akartam, hogy majd egyszerre lepem meg vele. De mi lelte magát? Micsoda arcot vág? Mintha nem örülne a szerencsémnek?

— Dehogynem örülök! — mondta erőszakolt vidámsággal a férfi.

— Most már minden jó lesz! Lám milyen jó az istenke. Az én szeretése meg a magáé, azután elég lesz nekünk. Ugy-e abból már megélhetünk, édes Géza?

— Hogyne, hogyne — vetette oda szórazottan — megélhetünk!

— No, jöjjön be! Hogy lássa Brémer ur azt az urat, akiről annyit beszéltem neki. Nem árt magának se megismerkedni vele. Már régebben mondta, hogy kár magának a szerkesztőségben kinlődni; majd szerez ő valami jobb állást, a

legtöbb volt. A még a ségben, ejtendő megsemm emberek párt“ em is — az Igy kerü elvüpartit szolgabin azonbanban vényható ség bevo fözsolgal telyés és uj rendés szolgabin szolgabin *Hörvath* választot tisztelt a pott. Azu érzelmü az uj or cióinak Reméljü lasztást olyan tis a nemze vannak **AN** müegyét *Kopecek* kórház tanácsos *Schössb* orvos és vételével kórház felhaszn módozat főleg *Dy* alapján nyerend hajtásár a közk szükség a vízve közkórh a város hamarozat, u ben *au* Az árté kezdik **Eg** két óra mely ne ami ma dogál it — van raj látom? — megszor vissza. **Má** Gézától — nem ir Ki tud tesz sei nagy ur gának Maga i tól. És Brémer a maga előreha attól az felesége a kedél val fog állni. H zám fe helyett enyém nincs s mel s a relem

legtöbb főispánjának a helyzete igen nehéz volt. A megyei törvényhatósági bizottságban még a régi rendszer emberei vannak többségben, melyet csak az ezévi októberben megújítandó megyei bizottsági tagválasztás fog megsemmisíteni tudni. Nem csoda, ha e „régiekből” álló többség a „régisabadelvű párt” embereit helyezte el az új rendszerben is — az időközben megüresedett állásokban. Így került *Nikolics Jzidor* is a régi szabadelvű párti többség akaratából az újvidéki főszolgabírói állásba. *Fernbach Károly* főispán azonban nem óhajtván bevárni a megyei törvényhatóság újalakítását és a nemzeti többség bevonulását, — a bácsalmási megüresedett főszolgabírói állásnál egész befolyását, tekintélyét és népszerűségét latba vetette, hogy az új rendszer jelölje: *Korvát Dezső* szablyai szolgabíró választassék meg bácsalmási főszolgabírónak. A szerdai megyei közgyűlés *Korvát Dezsőt* majdnem egyhangulag meg is választotta, amiáltal Bácsalmás egy derék, köz tisztelt és kipróbált hazafias értelmű főbíró kapott. Az új főbíró testülettel-keletül függetlenségi érzelmű ember, aki új állásában kétségtelenül az új országos és vármegyei irányzat intencióinak és céljainak megfelelően fog működni. Reméljük, hogy az októberi bizottsági tagválasztást követő általános tisztújításon csak olyan tisztviselők lesznek megválasztva, akik a nemzettel és nem a nemzet ellen voltak és vannak ma is!

Ankét a kórház ügyében. Szerdán *Pfeiffer* műegyetemi tanár, a hirneves geologus, *Kopecek György* műépítész, az újvidéki kórház tervezője, *Francsek Imre*, műszaki tanácsos, az újvidéki artézi fürdő tervezője, *Schössberger Sándor dr.*, kórházigazgató-főorvos és *Forster Géza*, városi tanácsnok részvételével Budapesten ankét volt, amelyen a kórház és artézi fürdő építkezésénél közösen felhasználható villamberendezést és víznyerés módokat tettél megbeszélés tárgyává. Az ankét főleg *Pfeiffer* műegyetemi tanár szakvéleménye alapján megállapította, hogy az artézi kútból nyerendő methangáz egy 35—40 H. P. motor hajtására alkalmas, melynek segítségével egy a kórházhoz, mint az artézi fürdőhöz szükséges villanyt lehet előállítani és egyben a vízvezetékhez szükséges erőt fejleszteni. A kórház terveit már készek és legközelebb a városhoz küldetnek el, mely remélhetőleg hamarosan kiírja a kórház építésére a pályázatot, úgy hogy maga az építkezés legkésőbb augusztus végével megkezdhető legyen. Az artézi fürdő építését már július hónapban kezdik meg.

Egy öreg pincér halála. Kedden délután két órakor a régi Újvidék egyik tipikus alakja,

mely nem jár sok dologgal és ahol majd írhat, ami magának tetszik. No jöjjön, jöjjön! Mit állodogál itt?

— Most nem megyek be! Majd máskor!

— Ahá tudom miért, a dolgozó kabátja van rajta! Oh milyen hiu maga! Hát mikor látom?

— Holnap!

— De biztosan! — kiáltotta a leány utána, megszorítva a kezét, amit a férfi nem szorított vissza.

III.

Másnap pedig levelet kapott Ilonka Sándor Gézától. Csak ennyi volt benne:

— Ha nem tudnám, hogy még becsületes, nem írnék magának. De tudom, hogy még az! Ki tudja meddig marad? Mert manapság nem tesz senki sem jót ingyen. És különösen nem a nagy urak! Előbb vagy utóbb fizetni kell magának is! Itt a becsületesség becsület dolga. Maga ingyen nem fogadhat el pártfogást senkitől. És azonkívül észszerű dolog is lesz, hogy Brémer urat szeresse! Csak így lehet boldogulni a maga pályáján! S én csak akadály lennék az előrehaladásnak! Mert én nem akarnék elfogadni attól az úrtól semmit. Se hivatalt, se pénzt, se feleséget. Még oktanul drámát csinálnék ebből a kedélyes életképből, mely a maga boldogságával fog végződni. Frázisokkal ne is akarjon előállni. Hogy Brémer urat kidobja és eljön hozzám feleségül, hogy legyünk két koldus egy helyett és hogy nyomorogni fog velem, csak az enyém lehessen! Ostobaság lenne! Koldustanyán nincs szerelem! Hanem jól laknánk a szerelemmel s azután éhezni egy életen át, mely gyötrelmem volna mindkettőnkre. Minek lenne ez?

Fiederer Zsiga pincér halt meg. Huszonöt esztendeje becsületesen szolgálta gazdáit és az újvidéki közönséget, mely a derék, jóra való és becsületes pincért nagyon szerette. Évek óta a Grand Hotel Mayer sörcsarnokában volt alkalmazva. Kedd délután rosszul érezte magát, hazament és egy félórával utóbb meghalt. Csütörtökön temették el nagy részvét mellett.

Orfeum Újvidéken. Szombaton és vasárnap este a Mayer-szálló kitűnően szellőztetett termében a jónévű Hasch-féle orfeumtársulat fog változatos műsor mellett előadást tartani.

Esküvő. *Biró Dezső*, a Leánykiházasító biztosító társaság újvidéki főügynöke csütörtökön vezette oltárhoz *Rainer Simon* tekintélyes újvidéki szeszgyáros szeretetreméltó leányát: *Rezsőt*. A nászpár a keleti tenger partjára utazott.

Üdvözet a tanulmányútról. Megirtuk, hogy az újvidéki állami polgári leányiskola 30 növendéke *Nemessányi Adél* igazgatónő és *Mészáros Berta* tanárnő vezetése alatt a Tátrába tanulmányútra indult. *Fenyőházárol* ma egy igen kedves figyelmességet, ugyanis egy látkepes lapon a következő tartalmú üdvözetet kaptuk: »Utazótársaságunk szíves üdvözetet küldi e remek helyről, hol nagyszerűen gondoskodnak rólunk. Nemessányi. Szívélyesen üdvözlö a vezető és Mészárosné. — A kedves figyelmességet hálásan vettük és az üdvözetet szívből viszonzozzuk.

A zálogcédula. A *Határőr* mult számában hivatással voltunk arról, hogy *Neumann Mátyásnak* Styria kerékpárját valaki ellopta. Az eddig ismeretlen kerékpártolvaj tegnap *Neumann Mátyás* címére postán elküldötte a kerékpárról szóló zálogcédulát. A rendőrség a tettest nyomozza és bizik abban, hogy még ma kézrekeríti.

Politikai főmunkatárs: **Kalmár Antal dr.**

Felölös szerkesztő: **Mayer József.**

Társ szerkesztő: **Medvetzky Imre dr.**

Modernül beendezett, Cserevicsen évek óta fennálló

hentes-üzlet

jégveremmel együtt azonnal eladó. Az üzlet a beocsini cementgyár közvetlen közelében van és elköltözés folytán olcsón és kedvező feltételek mellett eladó. 3--2.

Bővebbet: **Varga Józsefnél, Cserevicsen.**

Még hozzá maga átkozhatna is, hogy én tettem tőnkre a jövőjét! Jobb lesz így, hogy ne lássuk egymást többé. Ugy ismerkedtünk meg, hogy megmentettem egy toladótól, úgy válnak el, hogy megmentem egy másik toladótól: én tölem. Mert toladokás lenne tölem, ha odaállnék a maga sima útja elé. Félre állok, mielőtt félre kellene löknie...

A férfi szemében könny csillogott, mikor a levelet írta és a leány zokogott, mikor azt elolvasta, hanem azért mindaketten, könnyeiken át bepillantva a sötét jövőbe, mely rájuk várhatott volna — megkönnyebbülve lélegzettek fel ezután a levél után.

És Sándor Géza ur nyugodt lelkiismerettel dolgozik éjente a szerkesztőségben és erre az egész szerelemre úgy gondol vissza, mint valami szép álmra, amelyből sajnos, fel kellett ébrednie. Brémer ur pedig szintén megnyugodott, mikor Ilonkától legközelebb megkérdezte, hogy az a maga idealistája, az az izé ur, az az íróska, mert nem jön el? és Ilonka azt felelte:

— Nem is jön el többé soha!

— Jobb is, mondta vidáman a szürkülő gavallér, az efféle ismeretségek csak ártanak magának gyermekem! Maga másra van teremtve, nem arra, hogy élve eltemesse magát valami koldus mellett. Magára fényes jövő vár! Koloncra nincs szüksége.

Azután odafordult a mamához:

— Asszonyom, adjon hálát az istennek, hogy kiábrándultak egymásból. Most már jót merek állani az Ilonka karrierjéért! Most ugyan még szomorkodik utána, de az majd elmúlik! S elvégre, jobb néhány napig szomorunak lenni, mint egy egész életet át...

Ribnyákon

BALLA és ROHONYI szőlők közt 1 1/2 hold beültetett prima szőlő eladó! Bővebbet a kiadóhivatalban.

Csödtömög eladási hirdetmény.

Lehrner István újvidéki közadós cég csödtörvényhatóságának 1907. június hó 25. napján hozott határozatával a csödtömöghez tartozó áruraktárnak és bolti felszerelvényeknek 1907. évi június hó 28. napjára kitéve volt nyilvános verseny utáni eladása beszüntetve, a csödtörvényhatóság a csödtörvény 1—397. tételek alatt felvett árúknak és ingóságoknak nyilvános verseny utján leendő eladását a következő feltételek mellett elhatározta:

1. A leltározott bolti árúknak és felszerelvényeknek beszerzési ára K 6991.15, becsára pedig K 3576.40.

2. Az írásbeli ajánlatok, melyek az egész áruraktár és bolti felszerelésre teendők, 1907. július hó 8-án délután 5 óráig Dr. Kubinyi Károly ügyvéd választmányi elnöknel nyújthatók be és köteles minden ajánlattevő a becsárnak 10%-át bántópenz fejében egyidejűleg nevezett választmányi elnöknel letenni.

3. A csödtörvényhatóság 1907. évi július hó 9-én fog az ajánlatok felett határozni, de fenntartja magának azt a jogát, hogy azok közül bármelyiket elfogadhassa avagy az összes ajánlatokat elutasíthassa.

4. Az esetleges vevő tartozik a vételárat és a vételi illetéket a tömeggondnok kezéhez lefizetni és az áruraktárt a tömeggondnoktól átvenni és azt az üzlethelyiségből eltávolítani.

5. Az árú mennyisége és minősége tekintetében sem a csödtörvényhatóság, sem a tömeggondnok nem vállalnak felelősséget.

6. A mennyiben vevő a fenti feltételek bármelyikének eleget nem tette, a bántópenze elveszettnek nyilvánítottatik és jogában áll a választmányának az áruraktár értékesítése iránt szabadon rendelkezni.

7. Az áruraktár és a csödtörvényhatóság a tömeggondnok közbenjárása mellett bármikor megtekinthető.

Újvidék, 1907. június hó 28.

Gostović Pál
ügyvéd csödtörvényhatóság gondnok.

487. szám.

végr. 1907.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1781. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Zsablyai kir. járásbíróságnak 1907. évi V. 255/1. számú végzése következtében Meszlényi Fülöp újvidéki ügyvéd által képviselt Stein Márton meghalt Krga Ilija részére kinevezett ügygondnok, neje özv. Krga Leza javára ellen 1500 kor. s jár. erejéig 1907. évi május hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 980 kor. becsült következő ingóságok u. m.: lovak, kocsik, kukorica s. s. t. nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek a Zsablyai kir. járásbíróság 1097. évi V. 255/2 számú végzése folytán 1500 kor. tőkekövetelés, hátralék ennek 1907. évi március hó 1-ső napjától 6% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 115 kor. 80 fillérben bíróság már megállapított költségen erejéig az árverés alpereső lakásán Zsablyán leendő megtartására 1907. évi július hó 4-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Zsablyán, 1907. évi június hó 28.

Szagmeister Dániel,
kir. bir. végrehajtó.

Női- és férfi-divatüzlet!

Van szerencsém legalázatosabban értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a helybeli piacon, Főutca 3. szám alatt (azelőtt Mogán-féle üzlet) egy

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam és bátorkodom a t. vevőimnek a legújabb izlés szerint berendezett nagy raktáromat legmelegebben ajánlani.

Üzletemben tartom a legizlésebb és legelegánsabb tárgyakat **női szoknyákban és egész ruhákban**, mind a legújabb szabás szerint, divatos angol és francia szövetekből és vásznakból.

Különösen bátor vagyok figyelmeztetni nagy válnsztékomra **női bluzokban**, még pedig: **selyem-, szövet-, zephir-, vászon- és batistsból** a legdivatosabb módon és a legelegánsabb izlés szerint.

Kiszolgálásom pontos lesz és nagyon előzékeny, szigorúan szerényen mérsékelt árak mellett.

Legalázatosabban kérem, méltóztatassék engem meglátogatni.

Kiváló tisztelettel

Momirovits P. N.

SCHWARZ JÓZSEF

saját termelésű szerémi hegyi borai zárt palackokban és 56 liternél nagyobb hordókban a következő áron kerülnek eladásra:

Palackborok árai:

adóval együtt:

Prima fehérbor	3 éves	literként	K 070
" schiller	3 "	" "	" 070
" rizling	3 "	" "	" 080
" furmint (mozeli)	3 "	" "	" 1-

A borok árai hordókban:

adózatlanul:

Prima fehérbor	3 éves	100 literenként	K 50-
" schiller	3 "	" "	" 50-
" rizling	3 "	" "	" 60-
" furmint (mozeli)	3 "	" "	" 70-

Rendelések **Schwarz Testvérek** irodájában, **Haltér 12. sz.** és **Futaki-utca 46. sz.** alatt a pincemesternél is eszközölhetők, ki azokat naponta bérmentve házhoz szállítja.

Fiatalabb évfolyamu borokról, hordókban való vételnél szívesen szolgálok legjutányosabb árjegyzékkel.

Természetes ezüst üstben mindenkor **frissen befőzött** kiváló finom

málna-

szörpöt

szállít

Gessler

Siegfried

ALTVATER

likörgyár

csász. és kir. udvari szállító és ó csász. és kir. Fensége József főherceg kamarai szállítója

Budapest - Kőbánya.

3 uj szó...

Altvater

Gessler

Budapest

8-4

Gábel Károly,

mosó- és vasaló intézete

UJVIDÉK, fő-utca 25. szám.

Legjobb kiszolgálás.
Vállal gallér, kézelő, ingeket stb. fehérneműt finom tisztítására. 6-3.

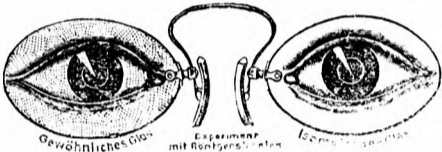
ECKFELD ADOLF

órás és látszerész

Ujvidék, Fő-utca 25. szám.

Nagy választék mindennemű órák, arany-áru, brillantok és látszerészi cikkekből.

WALTHAM valódi amerikai arany zseórák a legfinomabb precíziós szerkezettel; ezen óratoknál sokkal tartósabban, mint más arany-óráké, mert két masszív arany lemez közt egy kompozíció betét van, mely a toknak a szükséges tartósságát adja és ezért 25 évi kezességet vállalok.

Isomrope üvegek a legjobbak a látó kíméletére, gyöngébb üvegek dacára nem fárad el a szem.

SCHOMANN JÁNOS

OKLEVELES KÖFARAGÓ-MESTER. — CEMENTLAPGYÁROS.

Készítek minden köfaragó és terrazzo munkákat.

A t. közönségnek figyelmébe

ajánlom

TEMETKEZÉSI VALLALATOMAT

mely ujonnan lett berendezve, semmi költséget és áldozatot nem sajnálva a legmodernebb stílusban.

Főraktárom: DUNA-UTCA 21. sz.

Ezen magyar gyártmányból évenként több százezer liter lesz BÉCSBE szállítva, a hol 1906. évben a közegészségi kiállításon Diszoklevéllel és arany haladási éremmel lett kitüntetve,

Dupla Maláta Sör

Szent István védjeggyel

a Kőbányai Polgári Serfőző r.-t. készítménye.

Kitüntetések:

Budapest 1896: Diszoklevél.
Páris 1900: Grand Prix.
Flórenz 1904: Grand Prix.
Nápoly 1905: Grand Prix.
Palermó 1905: Grand Prix.
Bécs 1906: Diszoklevél.

Mindenütt a legelső díj!

Kitünő élvezeti és egyszersmind hatásos gyógyital

idegesség, vérszegénység, gyomor-bajok, álmatlanság, étvágytalanság stb. ellen.

Ajánlják:

Dr. Ángyán, Dr. Ellischer, Dr. Herzogel, Dr. Kétly, Dr. Korányi, Dr. Laufenauer és Dr. Liebmann egyetemi tanár urak **Budapestben.**

Dr. Glax tanár, csász. és kir. kormánytanácsos, fürdő-előjáró, Dr. Ebel, Dr. Gorsky, Dr. Kostocky, Dr. Szemere, Dr. Szigeti orvos urak **Abbázában.**

Dr. Ebers, csász. tanácsos úr, Dr. Coltelli úr, József főherceg udvari orvosa **Cirkvenicában.**

Poharankénti kimérés Ujvidéken csakis Várady Lajos urnál vasuti vendéglőben pohár 22 fillér. Utczán át kimérete fél liter 46 fillér, 1 liter 88 fillér.

87.15-9.